

STREDNÁ ODBORNÁ ŠKOLA POLYGRAFICKÁ
Račianska 190, 835 26 Bratislava

Učebné osnovy

Sadzba

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola polygrafická Račianska 190, 835 26 Bratislava
Názov školského vzdelávacieho programu	DIZAJNÉR MÉDIÍ
Kód a názov ŠVP	34 POLYGRAFIA A MÉDIÁ
Kód a názov študijného odboru	3431 M 02 polygrafia, grafika tlačovín
Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 4A
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovaci jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum schválenia ŠKVP	27. august 2013
Miesto vydania	SOŠ polygrafická, Račianska 190, Bratislava
Platnosť ŠKVP	1. september 2013 začínajúc prvým ročníkom
Dátum schválenia revidovania ŠKVP	25. jún 2018 s platnosťou od 1.9.2018
Platnosť revidovania ŠKVP	1. september 2018 začínajúc prvým ročníkom

Ing. Földesová Judita
zástupkyňa riaditeľa pre TV

Mgr. art. Barbora Molnárová
predsedníčka vzdelávacej oblasti
odborného vzdelávania – teoretické
vzdelávanie

Ing. Šíp Roman, PhD.
riaditeľ školy

Charakteristika predmetu

Sadzba je základným odborným predmetom pre študijný odbor POLYGRAFIA, je orientovaná do nižších ročníkov, vedie žiakov k nadobudnutiu profesionálneho vzťahu k formálnej úprave textu a k osvojeniu typografických zákonitostí a pravidiel. Úlohou predmetu je priblížiť žiakovi historický vývoj písma, jeho súčasný stav a využitie. Žiak získava poznatky o konštrukcii písma, osvojí si kritériá charakteristiky a klasifikácie tlačeného písma. Poznatky nadobudnuté v rámci predmetu umožňujú žiakovi správny výber písma pre jednotlivé konkrétne účely, správnu formu kombinovania rôznych písem a celkovej úpravy textu. Učivo predmetu obsahuje aj tematické celky zaoberajúce sa jednotlivými druhmi tlačovín, podľa ich charakteru a využitia, tu žiak nadobúda vedomosti, ktoré vo vyšších ročníkoch aplikuje v ďalších odborných predmetoch, kde využitím technického vybavenia jednotlivé tlačoviny už prakticky navrhuje a realizuje.

Sadzba je medzipredmetovo previazaná s odbornými vyučovacími predmetmi odborné kreslenie, aplikovaná výpočtová technika, prax a v materiálno-technickej oblasti čerpá aj z predmetov polygrafické materiály a reprodukcia obrazu. Veľmi užitočná je aj previazanosť s niektorými učivami zo slovenského jazyka a literatúry a dejepisu.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania ako aj samotné poznatky nadobudnuté v rámci predmetu majú stimulovať žiakove kľúčové kompetencie: cieľavedomosť a tvorivosť a sú tu aj prvé formy stimulácie žiaka smerom k využívaniu informačných technológií. Klasické formy výkladu a skúšania sa striedajú s tvorivými praktickými úlohami, ktoré žiaka vedú k samostatnosti v oblasti navrhovania, rozhodovania, využívania odbornej literatúry, k prezentovaniu svojich návrhov a ich realizácii. Klasická forma vyučovania je spestrená (oživená, doplnená) s učebnými pomôckami, ukážkami realizovaných projektov, súborov tlačovín z odbornej praxe. Z hľadiska prieskumu, inšpirácie sú prínosom aj pravidelné motivačné návštevy výstav, súťažných prehliadok. V rámci vyučovania sa využívajú odborné polygrafické, dizajnérske a typografické časopisy. Teoretický charakter predmetu nevyklučuje realizáciu pravidelných projektov, zadávanie praktických domácich úloh. Žiaci aj touto formou prehľadujú svoje poznatky a zároveň majú možnosť prejavíť svoju cieľavedomosť, samostatnosť, zručnosť aj kreativitu.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií o písme, o úprave textových celkov, o správnom využívaní písmových fontov a ich kombinácií, o správnej úprave jednotlivých druhov sadzby. Žiaci získajú poznatky o konštrukcii a klasifikácii písma, o delení a charaktere tlačovín, o spôsobe ich úpravy, o potrebnom materiálno-technickom vybavení pre túto činnosť a po absolvovaní dvojročného predmetu majú prehľad o obsahovom, formálnom aj materiálom prevedení jednotlivých polygrafických produktov.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

Vo vyučovacom predmete Sadzba využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

I. rozvíjať schopnosť riešiť problémy

- sprostredkovať informácie vhodným spôsobom tak, aby každý každému porozumel
- vyjadriť alebo formulovať vlastný názor a záver
- kriticky hodnotiť informácie
- korigovať nesprávne riešenia problému
- správne interpretovať získané fakty, vyvodzovať z nich závery a dôsledky

II. rozvíjať interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti

- rozvíjať prácu v kolektíve v priateľskej a korektnej profesionálnej atmosfére
- osvojiť si pocit zodpovednosti za seba, aj za kolektív
- porovnať, hodnotiť a rešpektovať vlastnú prácu, aj prácu ostatných

III. mohli využívať všetky dostupné možnosti informácií a informačné technológie

- získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii

- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky
- rozvíjať už nadobudnuté poznatky samoštúdiom, praktickým overovaním, hľadaním súvislostí
- využiť dostupné informačné technológie, všetky dostupné multimediálne podoby
- zhromažďovať, archivovať, triediť, vytvárať vlastné inšpiračné informačné zdroje

IV. budovali spôsobilosť byť demokratickým občanom

- formulovať a prezentovať svoje postoje, názory
- rozvíjať svoje právne vedomie aj vedomie zodpovednosti a spolupatričnosti v oblasti pracovnej, aj vo všeobecnosti

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Názov tematického celku 1. ročník	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. Úvod do predmetu		
1.1 Základné pojmy	Informačno-receptívne – výklad Rozhovor	Frontálna výučba
2. Písmo a spracovanie textu		
2.1 Vývoj písma	Informačno-receptívne – výklad Riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
2.2 Charakteristika a konštrukcia písma	Informačno-receptívne – výklad Riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
2.3 Typografický merný systém	Informačno-receptívne – výklad	Frontálna výučba
2.4 Úprava textu, druhy sadzby	Informačno-receptívne – výklad	Frontálna výučba Skupinová aj individuálna práca žiakov
3. Periodické tlačoviny -- noviny		
3.1 Druhy periodických tlačovín	Informačno-receptívne – výklad Riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
3.2 Štruktúra novinových strán	Informačno-receptívne – výklad Riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
4. Periodické tlačoviny -- časopisy		
4.1 Zameranie časopisov	Informačno-receptívne – výklad Riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
4.2 Spracovanie časopisov	Informačno-receptívne – výklad Riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
5. Neperiodické tlačoviny -- knihy		
5.1 Knižná produkcia	Informačno-receptívne – výklad	Frontálna výučba
5.2 Časti a úprava knihy	Riešenie úloh	Individuálna práca žiakov
6. Ostatné tlačoviny		
6.1 Koncepcia úpravy tlačovín	Informačno-receptívne – výklad Riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
6.2 Osobné tlačoviny	Informačno-receptívne – výklad	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
6.3 Spoločenské tlačoviny	Informačno-receptívne – výklad	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
6.4 Propagačné tlačoviny	Informačno-receptívne – výklad	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov

6.5 Firemné tlačoviny a webové stránky	Informačno-receptívne – výklad Riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
6.6 Obaloviny a etikety	Informačno-receptívne – výklad Riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
6.7 Špeciálne tlačoviny	Informačno-receptívne – výklad Riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
6.8 Kalendáre a diáre	Informačno-receptívne – výklad Riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
7. Úprava tlačovín		
7.1 Úprava tlačovín	Informačno-receptívne – výklad Riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku 1. ročník	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
1. Úvod do predmetu				
1.1 Základné pojmy	Časopisy pre grafický dizajn	Tabuľa, PC dataprojektor	Tabuľa, PC	ukážky prác z odbornej praxe
2. Písmo a spracovanie textu				
2.1 Vývoj písma		Tabuľa, PC dataprojektor	Vzorníky písma	PC, internet
2.2 Charakteristika a konštrukcia písma		Tabuľa, PC dataprojektor	Ukážky fontov	PC, internet
2.3 Typografický merný systém		Tabuľa, PC dataprojektor		PC, internet
2.4 Úprava textu, druhy sadzby	T. Samara: Základy grafického dizajnu	Tabuľa, PC dataprojektor	Ukážky textu	PC, internet
3. Periodické tlačoviny -- noviny	Panáč a kol. Polygrafické minimum			
3.1 Druhy periodických tlačovín		Tabuľa, PC dataprojektor	Noviny rôzneho typu, webové archívy	PC, webstránky novín
3.2 Štruktúra novinových strán		Tabuľa, PC dataprojektor	Noviny rôzneho typu, webové archívy	PC, webstránky
4. Periodické tlačoviny -- časopisy				
4.1 Zameranie časopisov		Tabuľa, PC dataprojektor	Ukážky časopisov	PC, web vydavateľstiev
4.2 Spracovanie časopisov	Časopisy rôzneho typu	Tabuľa, PC dataprojektor	Ukážky časopisov	PC, web
5. Neperiodické tlačoviny -- knihy				
5.1 Knižná produkcia	Knižné tituly, knižné väzby rôzneho typu	Tabuľa, PC dataprojektor	Ukážky kníh	PC, web
5.2 Časti a úprava knihy		Tabuľa, PC dataprojektor	Ukážky knižných strán	PC, web
6. Ostatné tlačoviny	Príručka tvorby ISBN kódov			
6.1 Konceptia úpravy tlačovín		Tabuľa, PC dataprojektor	Ukážky tlačovín	PC, web

6.2 Osobné tlačoviny	Katalógy Trienále plagátov Trnava	Tabuľa, PC dataprojektor	Ukážky vizitiek, rôznych oznámení	PC, web
6.3 Spoločenské tlačoviny		Tabuľa, PC dataprojektor	Ukážky letákov, pozvánok a programov	PC, web
6.4 Propagačné tlačoviny	Katalógy firemných značiek,	Tabuľa, PC dataprojektor	Ukážky plagátov	PC, web
6.5 Firemné tlačoviny a webové stránky		Tabuľa, PC dataprojektor	Ukážky firemných tlačovín	PC, web
6.6 Obaloviny a etikety	časopis Font, webstránky firiem	Tabuľa, PC dataprojektor	Ukážky obalov a etikiet	PC, web
6.7 Špeciálne tlačoviny	Katalógy súťaže Mladý obal	Tabuľa, PC dataprojektor	Ukážky bankoviek s popisom	PC, web
6.8 Kalendáre a diáre		Tabuľa, PC dataprojektor	Ukážky kalendárov a diárov, webstránky vydavateľov	PC, web
7. Úprava tlačovín	Časopisy Designum, Svět tisku, Font...			
7.1 Úprava tlačovín		Tabuľa, PC dataprojektor	Vzorníky materiálov	PC, web

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Názov tematického celku 2. ročník	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. Ostatné tlačoviny		
1.1 Druhy ostatných tlačovín, materiály a technológie využívané v tejto oblasti	Informačno-receptívne – výklad Rozhovor	Frontálna výučba Práca s knihou
1.2 Špeciálne tlačoviny	Informačno-receptívne – výklad Rozhovor	Frontálna výučba Práca s knihou
1.3 Obaloviny, dizajn obalov	Informačno-receptívne – výklad Rozhovor	Frontálna výučba Práca s knihou
1.4 Orientačné systémy	Informačno-receptívne – výklad	Frontálna výučba Práca s knihou
1.5 Úprava kalendárov a diárov	Informačno-receptívne – výklad	Frontálna výučba Práca s knihou
2. Spracovanie tlačovín		
2.1 Postup tvorby tlačovín	Informačno-receptívne – výklad Rozhovor	Frontálna výučba Práca s knihou
2.2 Voľba materiálov a technológií	Informačno-receptívne – výklad Rozhovor	Frontálna výučba Práca s knihou
3. DTP a predpríprava tlače		
3.1 Spracovanie textu	Informačno-receptívne – výklad	Frontálna výučba
3.2 Stránková montáž	Informačno-receptívne – výklad Rozhovor	Frontálna výučba Skupinová práca žiakov
3.3 Tlačové výstupy	Informačno-receptívne – výklad	Frontálna výučba
4. Technologický vývoj, súčasné trendy		
4.1 Informačné technológie	Informačno-receptívne – výklad Rozhovor	Frontálna výučba Skupinová práca žiakov
4.2 Myšlienkové mapy	Informačno-receptívne – výklad Riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov
4.3 Tvorba odborných prác a prezentácií	Informačno-receptívne – výklad Riešenie úloh	Frontálna výučba Individuálna práca žiakov

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku 2. ročník	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové techniky	Ďalšie zdroje
1. Ostatné tlačoviny				
1.1 Druhy ostatných tlačovín, materiály a technológie využívané v tejto oblasti	Panák a kol. Polygrafické minimum časopis Svět tisku Kaplanová, M. a kol. Moderní polygrafie Odborné časopisy Font, Designum Katalógy obalového dizajnu, súťaže Mladý obal	PC, tabuľa, dataprojektor	Ukážky prác z odbornej praxe	internet
1.2 Špeciálne tlačoviny		PC, tabuľa, dataprojektor	Ukážky bankoviek	internet video
1.3 Obaloviny, dizajn obalov		PC, tabuľa, dataprojektor	Ukážky lôg, etikiet, obalov	internet exkurzia
1.4 Orientačné systémy		PC, tabuľa, dataprojektor	Obrázky orientačných systémov	internet
1.5 Úprava kalendárov a diárov		PC, tabuľa, dataprojektor	Ukážky z odbornej praxe, ukážky žiackych prác	Internet
2. Spracovanie tlačovín				
2.1 Postup tvorby tlačovín	Panák a kol. Polygrafické minimum Vzorníky papiera, farieb	PC, tabuľa, dataprojektor	ukážky prác z odbornej praxe	internet
2.2 Voľba materiálov a technológií		PC, tabuľa, dataprojektor	ukážky prác z odbornej praxe	internet
3. DTP a predpríprava tlače				
3.1 Spracovanie textu	T. Samara: Základy grafického dizajnu	PC, tabuľa, dataprojektor	Ukážky úpravy textu	internet
3.2 Stránková montáž		PC, tabuľa, dataprojektor	Ukážky kompozícií, úprav	internet
3.3 Tlačové výstupy		PC, tabuľa, dataprojektor	Softvér Adobe Acrobat	internet
4. Technologický vývoj, súčasné trendy				
4.1 Informačné technológie	Odborné časopisy Font, Designum a iné	PC, tabuľa, dataprojektor	ukážky prác z odbornej praxe	internet
4.2 Myšlienkové mapy		PC, tabuľa, dataprojektor	ukážky myšlienkových máp	internet
4.3 Tvorba odborných prác a prezentácií		PC, tabuľa, dataprojektor	ukážky prác	internet